

Ideálne doktorandské štúdium

(kontakt: frankovsky1@uniba.sk; kyzek2@uniba.sk)

Projektová stratégia:

Každý doktorand sa podieľa paralelne na dvoch projektoch s odlišným obsahom, charakterom a účelom:

a) Primárny projekt – individuálny, ambiciózny, v prípade úspechu môže doktorand vyniknúť. Jeho dizajn a obhajoba študentom je hlavnou náplňou prvého roku štúdia. Zdokonalenie schopností navrhnuť si a manažovať vlastný projekt.

b) Sekundárny projekt – kontinuálny, rozpracovávanie problematiky, ktorá už je na pracovisku dlhšie objektom štúdia. Spolupráca s ďalšími študentami/zamestnancami. Vyššia pravdepodobnosť publikácie – splnenie kritérií pre úspešné obhájenie PhD (v prípade nezavineného neúspechu v primárnom projekte) a zároveň väčšie množstvo publikácií pre pracovisko. Študent sa mu môže čiastočne venovať už aj počas prvého roka štúdia. Sekundárny projekt zdokonaľuje schopnosti spolupráce študenta.

V prípade, že sa primárny projekt študenta ukáže byť vysoko sľubný, môže začať pre ostatných členov pracoviska slúžiť ako sekundárny.

Projekty (najmä sekundárny) môžu byť vypracovávané aj v spolupráci so súkromnou spoločnosťou (napr. biotechnologickou alebo farmaceutickou).

Kurzy v rámci doktorandského štúdia:

a) Univerzálny kurz:

Krátky intenzívny kurz, ktorý začínajúceho doktoranda pripraví na nevyhnutné súčasti štúdia špecifické pre jeho pracovisko:

i) Administratíva a povinnosti nepriamo spojené so štúdiom – pracovné cesty, nákupy, GMO, iné aktivity.

ii) Pedagogická činnosť – základné stratégie pri vedení študenta Bc. stupňa, ako aj administrácia pedagogickej činnosti.

iii) Laboratórna práca a bezpečnosť – krátky intenzívny kurz o narábaní so všetkými relevantnými prístrojmi a ďalším vybavením laboratória (garantovaný vedúcim laboratória alebo zodpovednou osobou). Základy bezpečnosti práce v príslušnom laboratóriu.

b) Povinne voliteľný kurz:

Zlepšil by vyhliadky doktoranda na uplatnenie v praxi – či už vo verejnom alebo súkromnom sektore. V študijnom pláne by preň bolo vyhradené dlhšie obdobie (napr. 2 mesiace). Počas neho by sa študent výhradne venoval náplni kurzu. Školiteľ by mal možnosť asistovať pri napĺňaní obsahu kurzu (poskytnutie informácií, kontaktov, grantových prostriedkov...), nesmel by však vytvárať na študenta nátlak. Doktorand by mal na výber z dvoch možností:

i) Stáž v súkromnej firme – napr. biomedicínskom laboratóriu, biotechnologickej firme, farmaceutickej spoločnosti a pod. V takomto prípade je cieľom zlepšiť kariérne vyhliadky študenta pre prípad, že sa nerozhodne pokračovať v akademickej dráhe. Taktiež študenti pokračujúci v kariére výskumníka si môžu osvojiť *soft-skills*, ktoré môžu využiť neskôr pri riadení pracovnej skupiny, inštitúcie, zvládání byrokracie, zabezpečovaní finančných prostriedkov a pod. Taktiež sa takýmto spôsobom môže vytvoriť obojstranne prospešná spolupráca medzi výskumným a firemným sektorom, ktorá je najmä na Slovensku nedostatočná.

ii) Vedecké kurzy – napr. zamerané na ovládanie nových metodík, *training* v oblasti podávania grantov, vedenia pracovnej skupiny, kurzy zamerané na *scientific misconduct*, harmonizáciu pracovného a osobného života vedca, zabezpečenie rodovej rovnosti vo vede... Takéto vzdelávanie by bolo, samozrejme, vhodné pre osobnostný rozvoj aj doktorandov, ktorý nebudú pokračovať vo vedeckej kariére. Rozsah by mal byť adekvátny k rozsahu pracovnej stáže (bod i).

PhD komisia

Na celý priebeh štúdia doktoranda by dohliadala individuálna (jej zloženie by bolo pre každého študenta odlišné) odborná komisia. Jej členovia by mali prehľad v problematike, ktorej sa venuje doktorand aj v aktuálnom stave jeho projektu. Dvaja členovia by mohli mať skúsenosť z oblasti výskumu a jeden člen by mohol pracovať v príbuznom odbore – dostatočne príbuznom, aby rozumel problematike, avšak dostatočne vzdialenom pre možnosť prístupu s „nadhľadom“.

Povinnosti PhD komisie:

- Slúžiť ako nezávislý poradný orgán počas celej doby štúdia.
- Hodnotiť progres študenta (semestrálne, po prezentácii stavu riešenia projektu študenta) – s povinnosťou aktívne vypracovať hodnotiacu správu.
- Posúdiť kvalitu, ambicióznosť, aktuálnosť aj realizovateľnosť primárneho projektu doktoranda po prvom roku štúdia. Na základe pozitívneho odporúčania komisie by bol projekt spustený, upravený alebo zamietnutý.
- Podieľať sa na záverečnom hodnotení študenta pri obhajobe dizertačnej práce. V prípade potreby predlžovania štúdia by mala komisia možnosť rozhodnúť, či budú financie poskytnuté študentovi na pokračovanie v projekte, prípadne alokované na podporu nastupujúcich doktorandov (doktorandské štipendium by teda nebolo striktno obmedzené na 4 roky štúdia).
- V prípade konfliktu záujmov študenta a jeho školiteľa (napr. v smerovaní projektu, participácii na sekundárnom projekte, výbere kurzov...) by komisia mohla garantovať práva doktoranda.